

KÖZMŰVELŐDÉS

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapiák.	Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelő- dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várbába küldendők.
Egész évre	4 frt.		
Félévre	2 „		
Negyedévre	1 „		

Uj iskolai év küszöbén.

Ujból megszólalnak az iskolák csemetyüi. Hivatató hangjukra vidám gyermekcsereg közelit az iskola felé. Jól esik lelkünknek, hogy mi nevelők, tanítók ujból magunk előtt láthatjuk a szülők legfőbb kincsét, boldogságát, a haza reményeit. E gyermekcsereg láttára mindnyájunkat egy gondolat, egy érzés hat át: vajha az Ég elegendő erőt adna szép hivatásunk, a reánk váró nehéz munka sikeres végzésére. Igen! a siker reményével lépjük át minden iskolai év kezdetén iskolánk küszöbét, megelégedve igen sokszor ama akadályokról, melyek pályánk elé gördülnek. Ámde minnek is idézők föl most lelkünkben a nehézségeket, a küzdelmeket, melyeket egy tanév lefolyása alatt át kell élnünk. Ez csak borotvát volna lelkünkre; borult lelkünk pedig elhomályosítaná azokat a fénylő kis csillagocskákat, melyeknek gondozását mi vállaltuk el.

Most tehát munkára fel!

Mielőtt azonban munkánk teljesítéséhez hozzá fogunk, tekintsünk szét a gondjainkra bízott gyermekeken, legyen mindegyikhez egy egy édes szavunk. Az első benyomások minden esetre kitörülhetlen nyomokat hagynak hátra a gyermeki lélekben. Aztán meg azt is tudjuk, hogy tanítványaink bizalmának biztonosságától függ első sorban is tanításunk sikere.

Ott ül pld. egy halvány arcú vézna fűcska. Szülőinek egyetlen öröme, boldogsága. Szíve már a tanítónak látására is összeszorul. Vajjon mitől fél? — Talán bizony az bántja, hogy mostantól kezdve a szülői szeretet melegét a tanító jég hideg, durva bánásmódja váltandja föl? . . .

Menjünk közelebb hozzá.

Szorítsuk meg a kezét; simogassuk meg arcát.

Mondjuk meg neki, hogy Isten a gyermekek második szülőül a tanítókat rendelte: s a gyermek háborgó benseje lecsendesül.

Majd vessük tekintetünket arra az iskola egyik szögletébe húzódott rút külsejű, teljesen nyomorék gyermekekre. Már arczáról is leolvashatjuk, hogy mily mélyen érzi szerencsétlenségét. Sok könyvet hullatott már az édes anyja gyermekének e szerencsétlen állapotja miatt. Még mi is tetőzzük-e a szülők bánatát? — Eltaszitsuk-e magunktól? . . . Fogjuk föl szerencsétlenségének nagyságát. Öleljük keblünkre. Mutassuk meg kis társainak azt, hogy az ily szerencsétlennek kétszeresen szüksége van az emberek szeretetére. „A tanító példáján úgy kapaszkodik a gyermeki kedély, mint a repkény a fán.” — Igen! a példa vonz! A tanuló társai által előbb tán gunnyal illett, megvetett gyermek ezentúl társainak kedvenczévé váland. Ezer példa van arra, hogy az ily szerencsétlenek, ha őket a szeretet melege környezte, a legkitűnőbb tanulók sorába küzdötték föl magukat.

A hasonló padban, rongyokba burkoltan, egy másik fűcska húzta meg magát. Szeretné szegényke, ha föld alá bujhatna. Hisz annyi szépen öltözködött, úri gyermek között hogyan is érezhetné jól magát! . . . Hét kis testvére van még odahaza s szülői bár éjjel nappallá tesznek, még sem szerezhették meg számára a szükséges ruházatot. Nem is jött volna ő tán soha e helyre, ha szülői nem kényszerítették volna. Ugy ám! de a szülők, ha szegények is, szeretnék, ha gyermekük szintén részesülne a tanítás áldásaiban. Gyermekek tehát feljő az iskolába. Szemei könybe lábadtak. Bizonyára azzal a gondolattal tépelődik, hogy vajjon nem lesz-e ő tanuló társai között megvetett pária? . . . Nem fog-e a tanító hozzá, a rongyokba burkolthoz — félve közelíteni? . . . Szegény kis gyermek! mily rövidre terjednek életéveid s már is mily keserű tapasztalatra tettél szert . . . Ne félj!

Lesz egy kéz, mely fölemel; — szív, mely sorsodat fölfogja. Megtalárod azt a te tanítód kebelében.

Vége nem messze az előbbi gyermektől egy szilaj, vad tekintetű gyermek ölik szemünkbe. Édes anyja, midőn fölhozta az iskolába, így szólt hozzánk: „Kérem a tanító urat, reguiázza meg azt a fiút, mert bizony nagyon rosszul viseli magát.“ Gondolom is, hogy édes anyja nem egyszer kiáltotta fülébe: „Megállj csak, gazember! majd meg tanítanak tégedet az iskolában becsültre; majd lenyuzza a tanító bőrédet.“ —

Látszott is a fiun, hogy az iskolai életéről nincsen valami kedves fogalma, mert édes anyjának ugyanesak nagy küzdelmébe került, míg az ajtófélfájába kapaszkodott gyermekét iskolába vonszollhatta. Valóban aggodalom szállhatná meg szívünket, ha nem tapasztaltuk volna azt, hogy a szeretet, a finom nevelői tapintat olykor a legelvetemültebb gyermeket is képes jó utra téríteni. Durva bánásmóddal csak elidegenítők az ily gyermeket az iskolától; csak szaporítanak azon esavargók számát, kik az iskola áldásaiban nem részesülhettek.

Igen! tisztelt tanítótársaim, első gondunk az legyen, hogy ismerkedjünk meg közelebről tanítványainkkal. Tekintsünk be a gyermekek lelki világába; keltsünk bizalmat a gyermekekben személyünk iránt. Az így eltöltött óráknak meg lesz a maga nevelői hatása. Legyen is, szívemből kívánom, most, mint a költő mondja: „Világ esapása az az ész, melynek nincsen szíve!“

Spaller József.

Az emberi tekintet egyház és államban.

A gögös emberi tekintet dühét alig látjuk fájóbban érvényesülni, mint az egyház és államban, főleg ennek amaz ellen napirenden levő házában.

Az újabb idők forradalmának legfényesebb bizonyítéka és példája az, hogy Schillernek, a nagy német költőnek, ki nek az igazság után törő szelleme nem egyszer kísérte meg magát a Kant és Göthe racionalizmusának nyügéből kiragadni, eme ékes szavait: „Az a gonosz tettnek átka, hogy mindig új bünt kell szülnie“, a világ események folyamában lépésről-lépésre és szóról-szóra látjuk teljesebbé menni. Így a világ legégetőbb kérdése: a római kérdésnél:

A pokol hatalma alig emelte fel fejét Isten kath. szent-egyháza, és Krisztus földi helytartója ellen a Porta pián lött réssel: ma a világ legfőbb tekintélyének az Isten és ellene elkeseredett harcza kapott, kevély, elbizakodott emberi tekintet elől, mint egykor Dávidnak Saul és Jézusnak Herodes elől elfutamodásról kell gondolkodni.

A lázas munka, az emberfölötti erőfeszítés, melyet a

pokol az ég ellen, a gonoszság átkaként bünt bűnre halmozva, kifejt, kétségbeejtene, ha nem tudnók, ha meg nem volna írva és mondva, hogy a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. De ez még sem azt teszi, hogy a más oldalunkra fordulva mély és édes álmunk adjuk át magunkat. Isten országa erőszakot szenved.

A jogbítorlás és szentségtörés forrongó aknáján épült új Olaszország ördögi szelleme, mely vérfogyaló gonosz üzemének átka alatt és emésztő bűnösségének tudatában remegve mosakodik és szennyest a nagy hatalmaktól a nagy hatalmakhoz huzcolva a rátapodt vérfoltok eltávolítására szapant vásárol, sujkoló szomszéd szövetségesek után lát, csak újabb és tanuskodásra nem szoruló bizonyítékot szolgáltat. Crispinek a bítorlók kamarájában 1881-ben mondott e szavairól: „Mi Romában kényelmetlen helyzetben vagyunk. Az ránk nézve inkább szállóhely, mint város.“

És ezt az a szörnyű ember mondta, kiben Cupponinak 1863-ban Rendu Jenőnek írt e borzasztó nyilatkozata: „Róma főváros programja a páholyok jelszava

Azok szójárása, kik a monarchiát és a pápaságot egyszerre óhajják eltörülni“ a Quirinálban megtestesült, s kiről Mazzini azt jövendölte, hogy ő lesz az olasz monarchia utolsó minisztere.

S ugyanazon Crispi, mintha önféjére és veszedelmére siettetné a neki szülő jövendölés beteljesülését, előlmenetele alatt foly az istentelenség, a szabudkömívesség elkeseredett harcza Isten ellen, a pápaság ellen, a klerikalizmus, az egyház, a jog, az igazság elvéülhetlen elvei ellen, a művészetek, a történelem, a hagyományok, a tudományok és azok örökbeesü kínesei ellen, a dicsőség, a nagyság és méltóság emlékei ellen, a keresztény szellem diadala, a hitvallók lobogó hite és bátorsága, a vértanuk vére által megszentelt ereklyék, az alapítványok és hagyományozók természeti joga és kegyellete ellen, melyek mind a pápasághoz fűződnek. A tolvajkulesesal Rómába bejutott új Olaszország eképtörténet összerakolattatása óta az istenkáromlásnál, ezen a világtörténelemben páratlanul álló kegyetlen és szívtelen harcznál, prostitutiónál, pokoli üzelmeknél, Brunoféle meggyalázó tüntetéseknél egyebet nem mutathat fel. — E század meggyalázását a keresztény fejedelmek azon közönye képezi, melylyel e jogtörést elnézik. . .

És vajon mi e rémtettekben a mozgató erő? Megmondá már 1864-ben a szenatus gyűlésén D'Azeglio: „A Róma birtokára való törekvést sokakban a gyűlölet kelti fel, már pedig a gyűlölet rossz tanácsadó.“

A Nérók és Dioklétianók kegyetlen százada ujul fel. Oh! de nem. Nagy a különbség a Nérók hajdani és a Crispik ujkori világoskodó százada közt.

A Nérók által önvérükbe fojtott keresztény népek életéből milliók lelki élete üdve támadt. A martírok vére a kereszténység magva lön.

Másképen van ez ma. Ma a Crispik a zsiros koncokon, a bujaság és szenvedélyek legelőjén már kielégíthetlen s az egyház javaira éhezők és vagyonára szomjazók testi kielégítésével ezrek és ezrek lelki halálát szülők és teremtik meg, ezrek és ezrek szívéből és lelkéből tépik ki az Isten iránti szeretet, tekintély, félelem, s ezzel az üdv szikráit, melyek talán még a testiség kiégett hamvai, a hiúság és kevélység összeomlott romjai alatt mintegy kihaló parázsban lappanganak.

Igen, a hajdan Nérói a testet ölték meg, a mai felvilágosultság Nérói: az ölés-rablás után lihegő, a kath. vére szomjazó tüntetők, farizaikus szemfogatók, a hajmeresztő jelenetek inscenizozói, a modern lélektagadók, e század forradalmárai, a mai népek és nemzetek jólétének és életének sirásói pedig a lelkeket ölik meg. Vagy, ob nem. Ennél többet tesznek: a kárhöz örök veszedelmébe dobják, a hol férgők soha meg nem hal, emésztő tűzők soha ki nem alszik, a hol gyötörtetni fognak éjjel és nappal, örökön-örökké.

Ez az elrettentő különbség a jelen és mult közt, a Nérok és Crispik között.

De „a kit az istenek verni, büntetni akarnak, józan esztől, belátásától fosztanak meg” mondá a klasszikus ó-világ. És ez a mai új pogány világnak is szólott.

„Hogy szemek és fülek, kezeik, lábaik és szájuk lévén, ne lássanak, ne halljanak, ne tapintsanak, ne járjanak és ne beszéljenek.” (Sz. Ir.)

Ez a gonosz tettek örök átka, melynek új és újabb bünt kell szülnie. Ez a kérkedő felvilágosodás századának „lelki vak s ága”, melynek járma alatt nyög, melytől megverve bűnhődik.

Ez a mai „kebelrázó haladás”, melynek „vér és öldöklés, rombolás és gyújtogatás”-ban leledző előharczói tűzhöz kapnak, holott vizre volna szükség, gyúanyagjal járnak körül, holott csak oltószert nyújthatna menekülést.” (E. C. H. K. 1876.) felségesített és istenített önezélnak felismerésében úgy, mint az emberiség gyöttrő kínjainak enyhítésében, melyet mindig ajkukon hordanak s melynek örve alatt festvériesítő(?) üzemleiket folytatják.

A jutalmazó és büntető Isten, kitől elrugaskodtak, szemlátomást zavarja meg őket, mint Babel népeit, de ninesen érzetők, melylyel elpiruljanak, megszégyenüljenek és az igazság forrásához visszatérjenek.

De a szabadkőművesi füstölő kráter, mely az új Olaszországból az egyház és pápaság fénylő egét elhomályosítandó kormos sziporkákat és siserdő láva foltokat hány szét a világ minden tájaira: hazánkban is talál némi gyújtóanyagra.

Az istenített protestans Tisza „állam-önként, a felekezeten magyar „ész-gögg”, a vakoló lovakok modern hada és a katolikusok lethárgiája és mélyen szendergő lelkismerete a pokolgép által szórt szikrák tűzét, mint gyulékony puha tapló, mohó élénkiséggel fogja fel.

S míg az új bitor hatalomnak ezzel az egyház legelőin kérődöz éhingerét, mely évés közben nőttön nő, magasbra esigázza: s míg ekép a hármast vagy mamár négyes szövetség védszárnyai alá menekülő fanatikus rablóhatalomnak a római kérdés égő parázsából előbb-utóbb lángba kapó, felperszelő tüztengerével szemben mentő kezét, vizes pokróczot nyújt: addig a sürgetés helyett kérelmet a boszuló Isten haragjának kitorését, nehezíti Krisztus földi helytartójának kétségbeejtő helyzetét, öregbíti tengernyi fájdalmait, szentesíti a jogfosztást, rablást, a bűnrészességben aláaknázza löporos hordókkal állami existenciánk alapjait s azoknak felgyújtásához, ennek légbé röpítéséhez kezébe szolgáltatja a bűnrészességet büntetlenül nem hagyó igazság boszuló angyalának az égő kanóczot.

És itt a míg a nagy Széchenyi azt mondá Kossuthról,

hogy: „Az Úr a forradalomba viszi az országot”: úgy — mitől különben Isten övön — elmondhatjuk, hogy az új bitorló Olaszországgal kaczerkódó Tisza-liberalizmus uralkodó alkusz-szelleme valóban véres háboruba és forradalomba sodorhatja drága hazánkat. Mert hiába fáradoznak a Crispik és Tiszák a világbéke épületének felépítésén, ha a világ béke Úra nem építi azt, s mert meg van írva az is, hogy a ki nincs az Úrral, az ellene van, és a ki nem munkál vele, az szétszór és rombol. — Már pedig az egyház és pápa ellenes szövetségesek nem munkálnak az Úrral.

Ezt pedig jó lesz jegyzékbe venni a kath. Magyarországnak, melynek parlamentjéről és így élettenyezőjéről „XIV. Lajosként Tisza is elmondhatja, hogy a parlament én vagyok.”

Jó lesz megjegyezniük a szunnyadozó kath. bazafiatoknak Tiszáról, a szellemi nagyságnélkül képzelt legnagyobb emberrel, a fejbolító szavazógépesoport engedelmis törpéiből kiemelendő „m a k a c s” óriásról, ki ministeri örökségét Szilágyiban a kálvinista uralomnak akkora is biztosította, midőn a katolicizmus rugdalozásaiból aratott babérajain megpihenendőt, mint jól kiérdemültet a nemzet kisajtott vérkönyei és panaszban fult jogos sobajai Gesztre gesztenye pattogtatni fogának kísérni.

Jeruzsálem elpusztult, mert nem ismerte meg az Ur kezét, látogatása idején.

A magyar faj erkölcsileg és anyagilag pusztul, a nép milliói egyre szegényednek, jutnak tönkre, mert nem akarják már egyszer belátni, hogy az isteni félelem és tekintélyt gyonyoló emberi tekintet átka a megliberálizált Tisza-szellem dögleletes légkörében újabb és újabb bűnök halmazát hordván össze, az állami és nemzeti életet gyökerében támadta meg és alapjában forgatja fel.

Az innen fenyegető átláthatlan veszedelemmel szemben, pedig az a legkétségbeejtőbb állapot, hogy az egyház, melynek a vallási és politikai társadalom kormányzásának módjában megvan a maga külön isteni eszköze, mint a társadalom bajainak egyedüli orvosszere, — ezen eszközt és orvosi szert regeneráló hatással a mai modern társadalomra, állami és nemzeti életre a maga erőteljében a nagyzás hőbortjában magát tullicitált liberális szellem erőszakos támadásaival szemben nem érvényesítheti.

Van azonban valami a mellettünk álló isteni ígéreten kívül is, a mi a fejünk fölött összecsapó hullámok fenyegetései között sem enged elesüggedni és kétségbeesni.

Igen, mi már a történelemből tudjuk, „hogy az egyház életében soha sem volt időszak, amelyben az emberek tévedéseit a buzgalom hőseinek példájával, a vad erkölcsöket a magasztos szeretet műveivel le nem győzte volna”.

Ez az egyház isteni intézményének azon egyik ismertető jele, melyben ezt semmiféle egyházi elnevezés alatt felé lettint vallási társulat nem közelítette meg, és nem fogja megközelíteni soha.

A kath. egyház valamint a multban, úgy a jelenben sem adogatta el jogait politikai érdekekért, és nem is vásárolt soha azok árán politikai előnyöket.

E kufárkodás azonban a felekezeteknél és nem kath. vallási társulatnál napi renden van.

Vessünk csak egy tekintetet a felekezetek autonómiájára. Mi ez? A lázítói, lázadás, a hazaárulás, a magyar nemzeti szellem, a magyar állam-eszme ellenes ágítácziók buján termő melegágya, melynek dus hajtásu csemetéit sajtóban és parlamentben a katolikusokat leczkértető, ajkon bődött protestáns hazafiság rejtegetett gyöngödséggel ápol, a mai uralkodó protestáns kormány pedig nagyobb öndicsőségére és nagy többségű kath. igaz magyar hazafiak gyalázatára szabadon nővel és tenyész.

Igen, a felekezetek autonómiája valóban a nemzetiségi velleitások gondosan élesztett és rejtegetett gőczpontja, melynek szürke hamva alatt rejtegeti, a haza és kath. egyház ellenes eszmék éledező parázsát, hogy egykor kedvező politikai fordulatok alkalmával fejünkre gyujtsák és lángra lobbantsák a nemzetiségi és vallási pártviszályok magasra csapongó láng-hullámait.

Ugy van, a protestáns autonómia, melyet a magyar alkotmányosság előiskolájának szeretik nevezni, az, mely a magyar nemzet és katholicismus átkává nővelte Tiszát, s mely a napi renden levő gömőri panszlávok és szebeni szászok hazaellenes üzérkedéseiben szomorú megvilágításba helyezi épen a magyar nemzet második évezredének külszobén Pószonyt és Szebent, — hol a zárt ajtóknál tartott autonómikus gyűléseken valószínűleg nemesak a magyar beszédeket, hanem még a magyar gondolatot és szót is meglínchelik.

Ilyeneket kell a kétezer éves kath. egyház édes anyai keblén ezer évet már átélt magyar államnak a protestáns autonómia iskolájából kikértült modern hazafiság tekintetéből ma átélteni. Az emberi tekintet a haza, állam és egyház ellen.

No és nem ugynevezett „ázsiai állapotok“ ezek? Vagy nem ázsiaibb ez még annál is?

Igen, az autonómikus protestantizmus muszka egyházpolitikája a kath. egyházzal szemben; a modern eszmék felhozásának minden ördögi nemével port hinteni a katolikusok szemébe, hogy ezek „a kényelmes“ „semmittevés“ emberi tekinteteken nyugvó, puha párnáján mély álomba szenderülve, kihasználja önérdékeinek emelésére az emberi élet összes szellemi és anyagi előnyeinek és hatalmi forrásainak minden ereit.

De nevezetes jelenség a mai államok és nemzetek egyházpolitikai életében az is, hogy míg a nagy többségében katolikusokból álló, különben a felekezetienség köpenye alatt protestáns magyar állam üldözi és minden térről leszorítja a katolikus egyházat — addig a porosz protestáns és szakadár orosz stb. államok hathatós államsegélyvel szereznek a világ különböző tájain és vidékein híveket és használják föl a vallást politikai eszköz gyanánt s e céljuk valóztatására milliókra menő alapítványokat tesznek.

Nem tudjuk, mikor ébrednek fel már a dermesztő közőny halálos álmából a magyar katolikusok! — De bizony ideje volna már, mind az autonómia, mind a világegyház isteni és emberi vonatkozásu legszentebb ügyeinek érdekében. — Qui vult fines, debet velle et media.

A pipacs és ibolya.

Szemléltém a patak mentén,
Míg ez halkán csevegett,
Patakparti virágokban
Szivárványos színeket.

Pihentem az ut mellett is,
Míg ez futott szaporán,
S elámultam a virágok
Ezerszínü himporán.

Itt a pipacs büszke bokra!
Emelt fővel kaczagott,
Ott a szerény kis ibolya
Hallgatta a patakot.

A pipacsnak kaczagását
Értettem már elején:
Az ibolyán kaczagott, hogy
Elrejtőzött a szegény.

Majd kis lányok taposták el
A pipacsnak törzsökét,
S az ibolyát nagy-örülvé
Bokrétaiba kötözék.

Most utasok kaczagnak a
Hervadó pipacs felett,
Az ibolya meg az oltár
Illatozó díszé lett.

BODÓ ADÁM.

Egy nőért.

(Elbeszélés.)

Irta: Veress Zsigmond.

A való.

I.

Barsy Ágostont sorsa egy kis városkába juttatta. Sorsa nem volt nyomasztó, de vigasztaló sem. Anyagi gondokkal nem kellett sokat törődnie, de annál inkább kellett a lelki-ekkel. Szívét a bü emésztette, emésztette a vágyódás az egyetlen után, kit szíve igazán s őszintén szeretett. S mindig csak az a tudat töltötte el lelkét, hogy szegény s azért szerencsétlen, mert ha gazdag volna, eddig rég bírná egyetlenét.

— Oh az a vagyon! az a vagyon!

Mennyi boldogságnak áll utjába s mennyit tesz tönkre!
Egyik szerencsétlen, mert szegény, másik mert gazdag; de a vagyon semmikép sem boldogít.

Barsy leszámolt az ábrándokkal, a rideg valót fontol-

gatta. Él, mert boldog akar lenni. S a boldogságához neki pénz kell. Pénz akár honnan. De honnan vegye azt?

Csendes kis szobáját ez a gondolat rideggé tette előtte, s miért hajdan mindent áldozott volna, az most nem birt előtte semmi értékkel. Neki pénz kellett.

Fontolgatott, számított!

— Ha megnyerem a vöröskereszt főnyereményét: boldog vagyok!

S mivel hamar belátta, hogy csak véletlen segítheti őt nagy vagyonhoz, minden pénzét sorsjegyekbe fektette. Rideg pénzvágyó ember lett, s kíváncsian leste a huzásokat.

Ha szobájába lépünk, ép a legutóbbi huzás kimutatását vizsgálja.

— Nem nyertem! Nem! — sobajt fel kétségbe esve, miután át és átkutatta az egészet. Pedig nekem pénz kell, akár honnan, bármi uton.

Kétségbe esett, pénzsovár lelkének nem tudott szabad folyást engedni, egy fiatal férfiú lépett be.

A fiatal férfiú alig nézett ki többnek 30 évesnél. Kis barna szakál körítette állát, arca hosszukás, sápadt volt, melyhez a kis bajuszka nagyon jól állott. Szemei bágyadtan pislogtak s az egész alak fájdalmat, életuntságot és kétségbeesést árult el.

— Szervusz Rezső! — szólítja meg Barsy az érkezőt, miközben órájára pillantott. Vége már a hivatalos órának?

— Dehogy, hanem nem vagyok rab, hogy örökké kinődjám s különben is nekem mindegy már.

— Hogy érted ezt?

— Valahogy csak kihuzok egy évet s aztán a többi majd eligazítjuk.

— Nem akarsz itt maradni tovább? Oh Rezső, te is elbagysz? Ki vigasztal akkor engem?

— El, el, örökre el!

Fájdalmas hangon ejtette ki a szavakat, fejét lecsüggesztette s kimerülten ült egy széken.

— De Rezső! Mi lelt ma téged? S ha elmégyesz Aranka mit csinál?

— Mit csinál? oltalmazza az Isten!

— Megkérte talán s megtagadták?

— Nem.

— Hát mi történt? Szólj, ne izgass fel jobban.

— Komoly és keserű való. Főnökömnél kenyértörésre került a dolog. Felszólított, hogy ne járjak többé Arankához, mert szülei neki igérték. De el lehet-e vonni a levegőt az embertől? Engem Arankától? Elmérgesedett lassanként a dolog. s én egyszer felháborodásomban főnökömet arczul ütöttem. Képzelted aztán mi következett. Mint hivatalos személy nem kérhetett fölebbvalóitól elégtételt, de nyilvános elégtételt sem kérhetett. Mi volt más hátra, mint az amerikai párbaj

— S te feketét buztál? vágott közbe Barsy.

Zöldy Rezső szomoruan bolintott.

Barsy is vele látszott érezni. Gondtelt fejét szomoruan csüggesztette le. Jó barátja sorsa mélyen hatott lelkére. De egyszerre szeme megvillan, arczán ördögi mosoly vonul végig. Sieve palástolta el érzelmeit s csaknem kétségbeesést mutató hangon kezdé:

— S mit szándékozol tenni?

— Én magam sem tudom.

— Mit tartasz irtózatósabbnak a testi, vagy az erkölcsi halált?

— Nem tudok választani.

— Pedig választanod kell! S a választás nem is bajos. Mert hisz mi az élet? Egy rövidke boldogság s folyton tartó szenvedés. S a halállal vége mindennek.

Zöldy hiteltlenséget mutatva emelte fel fejét.

— Nemde, nem akarod himni? beszélt tovább Barsy. Pedig úgy van. Vagy azt gondolod, hogy halálunk után is élünk, hogy szenvedjünk? Ne légy oly balga.

— Lehet, — válaszolt egykedvűen Zöldy.

— Csak higgy — gondolá magában Barsy; mert ha hiszed, a mit mondok, akkor halnod kell s ez nekem haszon. Most vagy soha! Csak rajta; közel állok a gazdagsághoz.

Kis szünetet tartott Barsy, hogy időt engedjen Zöldynek a gondolkodásra.

A beesület az egyedüli földi jó, a miért megérdemli küzdeni s a miért nem kell félnünk a haláltól sem, kezdé újra Barsy. S a halál is aztán csak egy pillantás, egy dördülés vége mindennek. S az ember miért tartsa meg életét beesülete árán? Hisz az a tudat, hogy ellenfeleddel majd találkozhatasz, hogy mindenki lepökhetsz, megszegyenyíthetsz, szemedbe mondhatja: becsstelen ember, mondom ez a tudat több kint éreztet az emberrel, mint száz halál.

— Igazad van, barátom, köszönöm őszinte nyilatkozatodat.

— Nekem rosszul esik, végtelenül fáj tudnom, hogy meg fogsz halni, de ezerszer jobban fájna azt tudnom, hogy egy Zöldy Rezső becsstelen ember tud lenni.

Elhallgattak. Barsy önelégülten mosolygott magában, Zöldy pedig nem győzte bámulni Barsyban azt az egyenes jellemet, melyet előtte mutatott.

A esendet csak ismét Barsy törte meg, midőn látta, hogy Zöldy nem akar semmibe kezdeni. Pénz-ügyi térre vitte át a beszédet. Elmondta, hogy minő a sorsjegyek legújabb árfolyama, melyik emelkedett, melyik esett, melyikkel lehet legjobb üzletet csinálni. A pénzről áttért boldogtalanságára, melynek egyedüli oka a pénz.

Egyszerre csak hirtelen felugrik, szemeit barátjára szegezi, ajkai valamit már-már mondani akarnak, de ismét visszail helyére, fejét lecsüggeszti, szemei elvesztik fényüket s egész lényét a kétségbeesés fogja el.

E hirteleni változás Zöldy figyelmét is magára vonta, daczára azon elmerültségnek, komorságnak, részvétlenségnek, melybe Zöldyt a halál gondolata süllyesztette.

— Mi az? Mi lelt? — kérdé némi részvétellel.

— Ah! ne is kérdezd! — válaszolt Barsy, mely elkeseredettség hangján. A boldogság utáni vágy egy gondolatot keltett fel lelkemben, de hirtelen be kellett látnom, hogy az lehetetlen. S minél inkább biztam egy perczen, annál inkább kétségbe ejt most.

— Mi az a gondolat? S miért kellett oly hirtelen megsemmisülnie?

— Ne is kérdezd! Ha megtudnád, sértve éreznéd magad. De mit tegyek? Az ember más kárán is saját boldogságát akarja eszközölni. Az ember merő önzés.

Ennyi minden, zavaros összehalmozása s a kétségbeesett hang, a sir szélén álló Zöldynek is felkeltette kíváncsiságát.

— Ne tiltakozzál, mond meg, mi bajod?

— De nem haragszol meg?
 — Nem.
 — Igazán?
 — Ha mondom!
 — Te engem boldoggá tehetnél, kezdé beszédét Barsy.
 — Hogyan?
 — Nagy vagyon birtokába juttatnál.
 — Én? Én a szegény törvénytudó jegyző? Én, kinek szülei nem hagytak egy talpalatnyi birtokot?
 — Igen, te.
 — Kívánsíva tétél, beszélj!
 — Ismétlem, ne neheztelj. Az önzés minden felett gyözedelmeskedik. Látod, ha te most biztosítanád magad 100,000 forintig s meghalnál s neked hagynád, én boldog volnék.
 Mohó vágytól élesített szemekkel leste szavai hatását.
 — S ez lehetséges?
 — Persze, hogy igen.
 — Miért ne tenném meg érted s boldogságodért.
 Barsy felugrott helyéről s Zöldyhez sietett.
 — Köszönöm, barátom, köszönöm! — mondá remegő hangon s kezét mély bensőséggel szorítá meg.
 — De nem lehet majd megtámadni?
 — Arról gondoskodom.
 — S hogy veszed fel a pénzt?
 — Végredeletet írsz s azt leteszed nálam s ebben a végredeletben mindenedet neked hagyod. Ez nem is lesz feltűnő. Rokonaid nincsenek, azt pedig tudják, hogy mi ugy szeretjük egymást, mint testvérek.
 — S nekem is könnyebb a halál. Legalább te boldog leszel.

Néhány napra e beszélgetés után a külsőségek már el voltak igazítva. Zöldy egyik biztosító társulatnál 100,000 fitig biztosította magát: végredeletet írt s barátjai közül egy néhányval aláíratta, hogy az alak forma se hiányozzék.

Persze barátai rendkívül bámultak azon, hogy Zöldy végredeletkezik. Mert minek egy 30 éves fiatal embernek végredelet?

Igen alaposan nyugtatta meg barátait.

— Nekem oly összeköttetésem is voltak, a melyeket ti nem ismertek. Egy ily összeköttetésből halálos ellenségeskedés származott s most minden perczben ki vagyok téve a halálnak.

— Hát miért nem lépel fel nyíltan azok ellen, a kik életedre leselkednek? kérdék barátai.

— Nem lehet. Olyanok a körülmények, hogy nem tudok semmit tenni.

Öszintén sajnálták barátjuk szánandó sorsát s így nem is találták természetellenesnek azon levét, magába zárkózott lelki állapotot, a melybe Zöldy jutott egy idő óta.

Egy kora reggel, alig pár hónap mulva a biztosítás után halva találták Zöldyt a falu alatt elterülő kis erdőskében. Büntényt követtek el. Jól irányzott lövéssel halantékát lötték át, mely rögtön halálát okozta. A tettes 50 lépésnyire a hullától eldobta revolverét s elmenekült.

Ez volt a hivatalos kutatás eredménye. Ennél többet nem tudott senki. Midőn főnöke meghallotta a dolgot, azonnal tudni akarta, hogy nem gyilkosság, de öngyilkosság forog szóban. Azonban, midőn kétségen felül bebizonyítva látta, hogy a seb azonnal élő volt s a revolver, a melyből ép az az egy töltés hiányzott, mely a szerencsétlen Zöldyt más

világra szólította, 50 lépésnyire találtatott meg a hullától, kénytelen volt véleményét feladni.

A kutatás teljes erővel folyt, de semmi nyomra sem tudtak jönni, pedig ha tettes nem volt is, volt a ki a dolog fejlődésében közreműködött s ez Barsy volt.

Ami nap után, midőn megtudta, hogy Zöldynek amerikai párbajban halnia kell, folyton csak a halál könnyűségéről, az élet terhérol, elviselhetlenségéről s a halál utáni teljes megsemmisülésről beszélt. S lassanként amnyira hatott Barsy beszéde Zöldyre, hogy szinte óhajtotta már a halált. De még várnia kellett néhány hónapig Barsy érdekében, nehogy feltűnő legyen a biztosítására következő hirtelen halál.

Három hónapot élt át Zöldy folyton a halál gondolatát hordva szívében s végre már türelhetetlennek találta helyzetét s kijelentette Barsynak, hogy tovább nem kinlódik, meg fog halni.

— Ma este, midőn a hold feljön, ott az erdő szélén, a falu alatt, hol Arankával találkozni szoktunk — végezek az étellel.

Barsynak nem volt egy szava sem barátjához. Nagy szomorúságot mutatott külsőleg: könnyezve bucsuzott el, pedig belsejében örvendett kimondhatatlanul.

— Tehát végre — tört ki Zöldy távozta után — boldog lehetek: de nem: még nem örvendhetek teljesen. Az öngyilkosnak megtagadhatják a biztosítási összeg kifizetését. S hogy ez nehogy megtörténjék, még egy kis feladat megoldása vár reám.

Alig sötétedett, Barsy lehetőleg felismerhetlenné téve magát a falu alatt elterülő erdőskében vontá meg magát azon árnyas tölgy mögött, a mely alatt Zöldy Arankával találkozni szokott a boldogabb időkben.

A mint a hold feljött az égre s halvány báyadt fényével előntötte a tájat, Barsy a tölgyfa alatt egy alakot látott. A mint fürkészőleg pillant az alak felé, azon perczben egy villámlás szerű fény volt látható s rögtön rá egy dörömlés hallatszott. Barsy megkövülten állott helyén, kezét majd szívére nyomta, majd füleit dugta be.

— Hát gyerek vagyok? — kérdé önmagától, hogy az ideges fölélemtől, mely meglepte megszabaduljon. — Nekem pénz kell! Bátorság!

S midőn a lövés után is esendesen maradt a vidék, gyorsan a vérben elterült áldozathoz ugrott, felragadta a pisztolyt s a hullától eldobva ő maga is futásnak eredt.

Teliesen észrevétlenül érkezett haza.

Meg volt az öröme, pénze volt, tehát boldog lehet. Pedig . . . pedig a pénz nem boldogít.

Hogy boldogságát ne élvezze teljesen, felszólat lelkiismerete. De e rég nem hallott hangot hamar elnémitotta.

— Nincs miért aggódnom, — biztatá magát — nem tudja senki s én magam el nem árulom.

A mint bevégezték az eredménytelen hivatalos eljárást, felbontták az elhunyt végredeletét, melyben 100,000 forintot hagy Barsy Ágoston legjobb barátjának.

A biztosító intézet kifizette a 100,000 forintot: nem lehetett a kifizetést semmi okból megtagadni, vagy legalább késleltetni.

A mint a pénz Barsy kezébe jutott, rögtön jelentette elüljáróinál, hogy ő többé nem lesz pap, mert nőstülni akar.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

Megnyitó beszéd,

melylyel ft. Murányi Kálmán a felelősi espereskerület tavaszi koronagyűlését megnyitotta.

(Vége.)

Végül:

Az elmúlt őszi korona gyűlés óta körünkben személyi változások is történtek.

Csik-Nagyboldogasszonyon a különben hamaiban is áldott emlékü és nemes szívü előd által minden irányban tulajdonoson elkényeztetett hívek Főtisztelendő Kovács Simon t. főesperes plébános ural szemben egész az engesztelhetlenségig menő ellenséges állást foglaltak el, legalább még idáig. Csikban hallatlan támadásokat és botrányokat inscenizáltak, melyektől még az Istennek szent házat, a templomot sem kímélték meg, és az ellenségeskedést az egyházi ténykedések körébe is átvitték. Sajnos jelenség ez Uram! mely nemesak a csik nagyboldogasszonyi plébánost érintette, de mindnyájunkra nézve is aggasztólag hatott, mert az ily erőszakos áttentátumok, mint mételey terjednek, és más plébániák híveire is felbátorítólag hatnak, kibatással lehetnek.

Tartozom az igazságnak és ft. Kovács Simon t. főesperes-plébános urnak azon kijelentéssel, mely szerint ő, miként én a Csik-Nagyboldogasszonyon lefolyt kellemetlen eseményeket, azoknak minden részleteiben apróra ismerem, ezen elkeseredett támadásokra nem szolgált rá, és két évi Csik-nagyboldogasszonyi buzgó lelkipásztori működése közben semmit olyant nem tett, mi miatt őt nyilvános vizsgálat alapján is plébánia vesztésre lehetett volna ítélni.

Annál is inkább elismerésre méltó azon böles és nemesen gondolkodó és érző lelkipásztorra valló férfias elhatározás, mely szerint már csak a „quem mala plebs odit“ elvnel fogva is belátva, hogy ily viszonyok között egy lelkipásztor ügyös működése meg van bénítva, s mert egy buzgó hivatását átérző lelkipásztorra nézve, nem a tekintélyes jövedékü plébánia anyagi haszna, hanem a lelkek üdvé kell hogy legyen a kérdések kérdése: a csik-nagyboldogasszonyi plébániáról lemondott, s más működési térre távozott.

A mindnyájunknak és minden jóknak becsülését, szeretetét és tiszteletét oly méltán kiérdemelt ft. Antal József volt esicsói plébános urat, a jó papot, őszinte jó barátot a kerület részére szintén elveszítettük. — Ő a csik-esicsói egyház községet majdnem három éven keresztül a jó lelki pásztor buzgóságával és odaadásával, hívei iránt való legnagyobb előzékenységgel, kiméttel és szelidséggel kormányozta, az Apostollal valóban: „mindenkinek, mindene kívánt lenni.“

Fájdalom, hogy eltávozását kálbchatások okozták, legalább legnagyobb részben előmozdították. Engedjen Isten a két eltávozott paptársnak új állomásukon békés nyugodt napokat; adja Isten, hogy buzgó lelkipásztori működésük jövőre nyerje meg híveiknek azon becsülését, szeretetét és igazságos elismerését, melyet a multban rajtok kívül álló okok

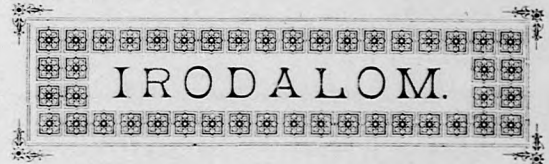
miatt kénytelenek voltak nélkülözni. Azonban fűdő Uram! a jó Isten ha látogat, meg is vigasztal.

A csik-nagyboldogasszonyi hívek ismételten megújult bizalma és annyi bölesességgel körültekintő főpásztori kegy-fűdő Rancz János ur személyében egy oly lelkipásztori állított ezen tekintélyes egyházközség élére, kiért miként hajdan a görög böles és költőért hét város, úgy érette is a közelebbi években valószínűleg versengettek a tekintélyesebb egyházközségek, kinek ismert papi erényei, tudománya, a hívekkel való érintkezésben pastorális prudentiája biztosítékul szolgálnak arra nézve, hogy míg a kerület fűdő Rancz János urban egy jó paptársat és papot, addig a csik-nagyboldogasszonyi hívek egy buzgó, tapintatos és oly kitűnő modoru lelkipásztor nyertek, kit az oltárnál, szószéken örömmel fognak látni és magukénak vallani, ki azon megbomlott egyházközséget tapintatosan fogja tudni pacificálni és a hívek és lelkipásztor között való annyira kívánatos békét helyre fogja állítani és meg is szilárdítani.

Ez az én meggyőződésém, s ez volt akkor is, midőn a csik-nagyboldogasszonyi papválasztás eredményét a Püspök ur ő Nagyméltóságához fölterjesztettem.

Ezek folytán talán nem is lenne szükséges a csik-nagyboldogasszonyi plébános urat, valamint nt. Kovács Mihály csik-esicsói lelkész urat, kinek a kerületben eltöltött multja sok szép reménnyel biztatja jövőre, nem különben Dr. Vass Albert csik-nagyboldogasszonyi segédlelkész urat, kinek buzgósága, s szép tudományos készségének híre már ezelőtt pár évvel a kereszténység fővárosából hozzánk eljutott vala, mint a kerületnek új tagjait a főtisztelendőségtek collegialis tiszteletébe és szeretetébe ajánlani.

Végre a becses türelemért és ily szép számban való szívess megjelenésökért köszönetet mondva, van szerenésim a mai korona gyűlést az Urnak szent nevében megnyitottunk nyilvánítani.

— **Főhívás megrendelésre.** A bibliai régiség-tudomány kézikönyve, írta Szekrényi Lajos, szegedi hittanár. A teljesen önálló munka 15—16 ives, nagy nyolczdréti kötetben, díszes kiállításban jelenik meg. Ara fűzve 1 fűt 80 kr., vagy megfelelő Sacrum elvállalása, papnövendékeknek 1 fűt 30 kr. A bolti ár jóval magasabb lesz. Nyolcz megrendelt példány után 1 tiszteletpéldánnyal szolgálók. Azok a megrendelők, kik a pénzt posta-utalvánnyal előre beküldik, a munkát bérmentve kapják meg. A fűdő papság lelkes partfogásától függ, hogy e mű folytatása, a vallási Archaeologia minél előbb szintén napvilágot lásson, melyre előjegyzéseket már is elfogadok. Szeged, 1890. aug. 15 én, Nagy-Boldogasszony napján. Szekrényi Lajos, okl. rk. hittanár.

— **Legolcsóbb és legelterjedtebb népiskolai képes tankönyvek.** Győrffy-féle népiskolai képes tankönyvek megjelentek Buzárovits Gusztáv könyvkiadásában Esztergomban. Ezen előnyösen ismert s a fűgü Bibornok Hercegeprimás, a mltsgu vallás- és közokt. magyar miniszterium, mint szintén a szakférfiak és szaklapok elismerését és ajánlatát kinyert és ajánlott tankönyvek legújabb teljese-

átolgozott és javított kiadásban jelentek meg, s magyar, német és tót nyelven több mint egy millió példányban forognak közkézben. A Györffy-féle népiskolai képes tankönyvek I. Földrajzi könyveske, Magyarország, az öt világrész s a keleti és nyugati félteke vázlatos-térképével 24-ik kiadás ára 10 kr. II. Magyarország története a világtörténelemmel kapcsolatban. A magyar vezérek és királyok arcképeivel 18-ik kiadás ára 10 kr. III. Természetről az állat és növényvilág számos ábrával 15-ik kiadás ára 10 kr. IV. Természettan a vegytan elemeivel számos képpel 5-ik kiadás ára 10 kr. V. Aikotmánytan képekkel 3-ik kiadás ára 10 kr. VI. Számtan a népiskolák 1. és 2-ik osztálya számára, szemléltető képekkel és a nagy egyszerűvel ára 10 kr. VII. Számtan a népiskolák 3. és 4. osztálya számára. Az ürmértékek képeivel, ára 10 kr. VIII. Számtan a népiskolák 5. és 6. osztálya számára. A terület köb és súly mértékek képeivel, ára 10 kr. IX. Egyszerű gépek számos képpel 2-ik kiadás, ára 10 kr. X. Gazdaságtan gazdasági gépek ábrával, ára 10 kr. Az itt felsorolt tíz tankönyv tót nyelven, az 1–IV. szám alattiakat német nyelven is megjelentek — s kaphatók egyenkint 10 krajczárjával. Előnyös ajánlat. Közvetlenül a kiadó czéghöz Esztergomba intézett megbízások oly előnyben részesülnek, hogy minden 10 példány megrendelésnél a szegényebb sorsú gyermekek részére — egy ingyen példány adatik; — a hol e tankönyvek ismeretlenek, oda kívánatra minta példányokat készségesen küldök. — Györffy-féle természetrajzi nagy képes fali táblák 135 élethűen színezett ábra az állat- és növényvilágból, minden egyes ábra magyar, tót és német nyelvű tudományos névvel van ellátva. A három nagy (1 méter magas 80 cm. széles) fali abrosz erős vászonra van huzva és a falra függesztésre való készülékkel felszerelve, népiskolák, óvodák és házi tanítás czéljainak leginkább megfelel. Kapható magyar, tót és német kiadásban. — A három nagy fali abrosz ára felszereléssel és magyarzó szöveggel együtt 5 ft. o. é. — Legújabbban megjelent: Gyász-énekek, népies alkalmi beszúratók román, kántorok és kántorjelöltek gyakorlati használatára írta és eredeti dallamokkal ellátta Gerley Mátyás Ára füzve 1 ft. 20. köve 1 ft. 50 kr. — Sajtó alatt van: Fogalmazástani kapcsolatban a könyvviteltannal az alsó fokú ipariskolák számára valamint magán használatra írta: Györffy János ipariskolai tanár. — Szíves tudomásul. Az új tanév alkalmával szükségelt minden egyéb népiskolai tankönyv és tanszer, nevezetesen a Szent-István társulat valamint minden más bárhol megjelent kiadvány álltam, az eredeti bolti áron mindenkor megszerezhető. Minden nemű iskola-nyomatvány nálam állandóan raktáron van. Részletes árjegyzék kívánatra ingyen küldeték. Esztergom, 1890 szeptember havában. Buzárovits Gusztáv, kiadó és könyvkereskedő.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Személyzeti.** Máthé József kaáli lelkész Radnóthra. Bíró Mihály kézdi-szentléleki s. lelkész Szászrégenbe, Lőrincz Sándor altorjai s. lelkész Cs.-Nagyboldogasszonyra, Magdó Mihály tordai s. lelkész Kolozsra ugyanazon minőségben áthelyeztetik: Tompos Mátyás szászrégeni káplán Kaálba lelkésznek, Fekete Imre ujmisés pap altorjai s. lelkésznek, Bartha Albert ujmisés pap tordai s. lelkésznek, Szabó Márton ujmisés pap kézdi-polyáni s. lelkésznek, és Balázs Ferencz diakonus csik-szentmiklósi káplannak kineveztetett. — Csató János kézdi-polyáni káplán az egyetemi tanfolyamra Kolozsvárra küldetett.

Kiadja: Az erdélyi román. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ISTVAN.

Szerkesztőtársak: DR. CSERNI BÉLA, KÓRÓDY PÉTER, PÁL ANTAL, ZLAMAL AGOST.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárott.

— **Figyelmeztetés.** A gyulafehérvári főgymnasiumban a jövő tanévre a pót- és javító vizsgálatok f. hó. 30-án 8—12 óra között tartatnak: a felvételek és beiratások pedig az új Rendtartás értelmében szeptember 1, 2, 3-án lesznek.

— **A görög nyelv tanításáról a gyulafehérvári főgymnasiumban.** Az 1890. évi XXX. törvény-czikk megszüntette a görög nyelv tanulását általános kötelező voltát; ezután csak azok tartoznak azt tanulni, a kik egyházi, tanári vagy orvosi életpályára készülnek és ezek a VIII-ik osztály végeztével érettségi vizsgálatot tesznek belőle. A kik nem akarnak a görög nyelvi oktatásban részesülni, azok kötelesek e helyett a) heti két órában a „Magyar írók bővebb tanulmányozása kapcsolatban a görög klasszikusok fordításban való ismertetésével“ című tárgyból; b) heti két órában a „Szabaddézi és geometriai rajz“-ból venni oktatást. Az ezen irányban haladó tanulók a VIII. osztály bevégeztével az alatti jelzett tantárgyból szóbeli érettségi vizsgálat letévesére köteleztetnek. A törvény az 1890/91-iki tanévben csak az V-ik osztályban lép életbe; jövőre fokozatosan. A közoktatásügyi miniszternek a törvényt életbe léptető és a mi autonómus főtanhatóságunk által hozzánk megküldött 30,820 sz. rendelete szerint minden, az V-ik osztályba irandó tanuló szülője vagy törvényes gyámja által a beiratáskor szóbeli, távollétök esetén általok kiállítandó írásbeli nyilatkozat teendő a tanuló irányválasztásáról. Ha a tanuló a szülök, illetőleg a törvényes gyám távollétében ezek írásbeli nyilatkozata nélkül jelentkezik, a választott irányt bejelenti, de az írásbeli nyilatkozatnak 8 napon belül beszerzésére utasítatik. Ha a tanuló a határidő elteltével sem mutatja be a kívánt nyilatkozatot, az igazgató értesíti a szülőket, illetőleg a gyámot, hogy a tanuló mely irányra jelentkezett oly hozzáadással, hogy ha 5 nap alatt ellenkező értesítést nem kap, a tanuló választása véglegesnek fog tekintetni. — Erről a szülőket, illetőleg gyámokat a dolog fontosságához képest figyelmeztetem. Gyulafehérvár, 1890. augusztus 26. Pál István, főgymn. igazgató.

— **Gyászír.** Özvegy Lonkay Antalné szül. Tóth Jolán, a „Magy. Állam“ tulajdonosa f. h. 23-án Balatonfüreden elhalt. Temetése 24-én nagy részvét mellett az arási temetőben ment végbe. Az Ö. V. F. N.!

— **Pályázat.** (34) A beszerzei (Beszerze-Naszöld-megye) román. kath. elemi iskolánál megüresedett tanítónői állomásra pályázat hirdettetik. — Ezen állomás összes évi járandósága 450 ft. o. é. és pedig: utólagos havi 25 ft. o. é. és évnegyedes 37 ft. 50. kr. o. é. részletekben. — Oktatási nyelv: német-magyar. A pályázók siessenek kellel: keresztlel, képesítési okmány, alkalmazási, erkölcsi és egészségügyi bizonyítványt felszerelt kérvényeket f. év Augusztus végéig alulirtoz beküldeni: Beszerzén, 1890 Augusztus hó 14-én. Décei Péter t. főesperes plebános és iskola-zéki elnök.